

32. uluslararası istanbul müzik festivali

türk-yunan barışı için hicaz makamında eser besteleyen trompet sanatçısı erden bilgen festival'de, baroktan moderne renkli bir program sunacak

barışa hicaz uygun düşer

Söyleşi: Emel Akçay Özer

32. Uluslararası İstanbul Müzik Festivali'nde 20 Haziran akşamı, Danimarkalı trompet sanatçısı Lars Ranch ve İtalyan org sanatçısı Paolo Crivellaro ile Albert Long Hall'da bir konser verecek olan trompet sanatçımız Erden Bilgen, barok dönem müziğinin ülkemizdeki en önemli temsilcilerinden. Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde öğrenciler yetiştirmiş olan Bilgen, barok dönem müziği ve makamsal Türk çoksesli müziğini tanıtmak için bir misyoner gibi çalışıyor. Sanatçı ile İstanbul Festivali konseri ve müziği üzerine konuştuk.

Siz aslında barok müzik ile daha çok ilgilisiniz ama İstanbul Festivali için farklı bir program hazırladığınızı görüyorum.

Ben barok trompet ile yıllar önce yurt dışına gittiğimde tanıştım. Açıkçası o zamanlar Türkiye'de barok müzik bize çok sıkıcı gelirdi, eğitimi bile verilmiyordu. Şimdilerde Eskişehir, Mersin, Ankara ve İstanbul'dan öğrencilerim var. Onlar bize göre daha şanslı. Ben bu dönem müziğini yurt dışında öğrendim ve sonrasında çalmaktan daima zevk aldım.

Repertuarımda ayrıca birçok modern dönem eseri de var. Günümüz bestecilerinin benim için yazdıkları eserleri de seslendiriyorum elbette. Bunlardan biri, birkaç ay önce dünya prömiyerini yaptığım Yeni Zelandalı besteci arkadaşım Gary Daverne'nin *Gel/fao-lu* isimli eseri. Barış temalı bir eser bu ve her saniyesi dinleyene Gelibolu'yu hissettiriyor.

İstanbul Festivali'ne gelince; konserimizin programı baroktan moderne doğru uzanıyor. İstanbul Festivali artık tüm dünyada sanatçıların katılmak için yarıştığı bir festival oldu. 1974'ten bu yana seçici ve bilgili bir dinleyici kitlesi oluşturdu. Değişik bir program sunalım istedik İstanbul izleyicisine, trompet ile seslendirilen müzik türlerinden bir yelpaze sunalım dedik.

Türk-Yunan dostluğu için eser besteledi

Programda yer alan *Diyalog* isimli eserinizden biraz bahseder misiniz?

Diyalog, benim Türk-Yunan dostluğu için bestelediğim bir eser. Kültürel mirasları birbirine bu kadar yakın iki ülkenin buluşma çabalarını ve dışarıdan gelen etkenleri yansıtmaya çalıştım bu eserde. *Diyalog'u* daha önce orkestra eşliğinde seslendirdim. Festival'de ise bir trompet ve org ile birlikte çalacağım. Org partisini yazmak için son aylarda çok emek verdim. Ayrıca bu eserin Berlin Radyo Senfoni Orkestrası ve trompet sanatçısı Lars Ranch ile birlikte geçtiğimiz yıl yaptığımız konser kaydı CD olarak çıktı. *Diyalog*, bütünüyle çoksesliliğe en uygun makam olan hicaz makamında yazıldı. Tüm akorlar hicazın kendi doğal sesleridir. Folklorik temalarımızı da kullanınca ortaya çok uyumlu modern bir eser çıktı.

Erden Bilgen için besteci Gary Daverne'nin bestelediği Gelibolu adlı eserin Auckland (Yeni Zelanda) Senfoni Orkestrası ile seslendirilişinden görüntüler (altta ve sağda)

Türküleri modernleştirmek

Ama artık türkülerimiz de çokseslendi-riliyor. Cumhuriyet kuşağı bestecilerinin ya-nı sıra bu yolda deneysel çalışmalar da gö-rüyoruz. Siz bu örnekleri nasıl değerlendir-iyorsunuz?

Bence Türkiye'de müzik konusunda yapı-lacak ilk ve en önemli şey, türkülerimizin yalın hali bozulmadan modernleştirilmeleridir. Yal-nız bu işi yaparken kalite çok önemli. Ulvi Ce-mal Erkin, Adnan Saygun, Ferit Tüzün gibi bü-yük besteciler bu işi gayet iyi yaptılar, özelli-kle Erkin'in Köçekçeleri olağanüstüdür. Ne ya-zık ki bunların devamı gelmedi.

Ve ne oldu, bu boşluk ortamında insan-larımız gerçek türkülerimizden uzaklaştılar. Oysa biz çocukluğumuzda bütün yöreleri-mizin müziklerini, danslarını bilirdik. Babam Köy Enstitüsü öğretmeni idi. Onun görevi nede-niyle bulunduğumuz yerlerde yapılan festi-vallerde ben halk kültürümüzün ne kadar zengin olduğunu görüp öğrenmişimdir.

Tekrar edeyim hem saray müziğimizin hem de türkülerimiz çoksesli olsalardı eğer, günümüz Türkiye'sinde her şey daha farklı olabilirdi.

Barok ile modern dönemlerin dışında diğ-er müzik türleriyle aranız nasıldır?

Bugüne dek her tür müziği çaldım. Pop, caz, rock, klasik aklınıza ne gelirse çaldım. Hepsini de çok severek yaptım. Yurt içinde ve yurt dışında turnelere katıldım. Hatta po-püler müziği halka tanıtmak ve sevdirmek için 1970'lerde Erol Sayan, Çinuçen Tanrı-korur, Erol Pekcan gibi sanatçılarla televiz-yon programları bile yaptım.

Bence iyi müzik, türü ne olursa olsun, eğer içerisinde bir değer taşıyorsa, din-leyiciye tıpkı bir filmi izlerken, bir kitabı okur-ken veya bir resme bakarken hissettirdiği düşünce yoğunluğunu yaşatır.

Merak etmedik, yerimizde saydık

Sizce geleneksel müziğimiz teksesti olmasaydı bugün biz de çokseslilikte daha fazla söz sahi-bi olabilir miydik?

Klasik Türk Müziği dediğimiz, aslında Osmanlı saray müziğidir. Bestecilerimiz 1600-1700'lerde Avrupa'da neler yapıyor diye merak edip araştırılabilselerdi şu anda barok **müzikten** çok daha güçlü bir müzik cürüne sahip olabilirdik. Aslında makam-sal **müziğimizin** altyapısı çok güçlü çünkü dizi olarak çok daha zengin. Zamanında çoksesli yazılıp seslendirilseydi müzikte bugün en çok söz sahibi ülkelerden biri biz olabilirdik.

Tabii şu da var, çoksesliliğin uluslar üze-rindeki uzun vadeli etkilerini düşünecek olursak, Osmanlı sarayının bu tür çalış-maları desteklemeyeceğinden de eminim. Neden çoksesli müziğe geçmekte bu ka-dar geç kaldığımız hakkıyla araştırılsa belki de ortaya bazı şeyler çıkacak. Çokseslilik, çok boyutlu düşünmeyi de beraberinde getirmesi nedeniyle, ülkelerin tarihsel gelişiminde bile rol oynadı. Bir de unut-mamalı ki, bizim asıl **müziğimiz** Türk Halk Müziği dediğimiz müziktir. Türk Halk Müziği, Anadolu yaşamını tüm renk-leriyle yansıtan olağanüstü güzel bir mü-ziktir. Fakar ne yazık ki o da reksestlidir.

Erden Bilgen Festival'de

Org ve Trompet Konseri

Erden Bilgen (trampeti), l'aoñ Crivellaro (org), Lars Ronrh (trompet)

Boğaziçi Üniversitesi Albert Long Hali
20.06/17:00

Holmboe: Trompet ve Org için Triad
M.E.Bossi: Solo Org için Cantata sera, Op. 92, No. 1

A.Vivaldi: İki Trompet ve Org için Do majör Kon-çerto

J.S.Bach: Solo org için Fantezi **E.Bilgen: İki Trompet** ve Org için "Diyalog" **G.Deleme: Trompet** ve Org için Sonat **U.Matthey: Büyük Org** için Gigue (Solo Org) **G.F.Handel: İki**

Trompet ve Org için Süit **J.S.Bach: Solo Org** için Sol minör Füg **J.J.Maurentki** trompet ve org için Rondo

Erden Bilgen Plays Musicfor

Trumpet

Dinleyin

G.P.Telemann, A.vjyalı, G.F.Ha-ndel, E.Bilgen

Erden Bilgen, Patrick Dreier, Lars Ranch (trompetler) Köln Oda Topluluğu, Berlin Radyo Senfoni Orkestrası Üyeleri, Joseph R.OJefiromez U/O Rerords